

Živaja mysl, ruski mesečnik v Levovu, je v leto 1904. stopil s svojo štirnajsto številko; geslo mu je: Za živo mislijo — živo delo. *E—s.*

Dva nova ruska leposlovna časopisa začneta izhajati, in sicer „Pravda“ in „Vjesi“. Pri „Pravdi“ bodo sodelovali Čehov, Bunin, Veresajev, Telešov itd., časopis „Vjesi“ pa ima postati glasilo ruskih dekadentov.

Splošni pregled

Devetdesetletnica Strossmayerjeva. Dne 4. februarja je praznoval zdrav in čil slavni jugoslovanski mecen, dr. Juraj Strossmayer, svoj devetdesetletni rojstni dan. Velikemu Slovanu in vzor-rodoljubu, ki je umel kakor malokdo svoj svečeniški poklic posvetiti tudi domovini, ki je deloval vse svoje življenje z občudovanja vredno vnemo za dušni in gnotni blagor svojega naroda, ki nikdar ni pustil z vida, da narod brez prosvete nima temelja za obstanek — kličemo i mi iz globočine srca: Še mnoga leta!

Josip Penižek obhaja te dni petindvajsetletnico svojega delovanja na časniškarskem polju. Ker je tudi med Slovenci dobro znan in ima tudi za naš narod v marsičem zaslug, naj podam kratko sliko njegovega delovanja. Penižek je bil rojen v Stalcu na Češkem, gimnazijo je študiral v Taboru, vseučilišče je pohajal na Dunaju, kjer je poslušal filozofijo, slavistiko in nemščino. L. 1878. je začel delovati kot časnikar. L. 1881. je vstopil kot vzgojitelj pri grofu Epsteinu v Kijevu, toda kmalu je zapustil to mesto in l. 1883. je postal član uredništva „Narod. Listov“, pri katerih je še danes. Tudi na literarnem polju je bil Penižek priden delavec, sodeloval je pri raznih čeških listih, med njimi pri „Morav. Orlici“ in „Literarnih Listih“. V češki reviji „Květy“ je objavil l. 1881. članek „František Prešern“ ter tako seznanil Čehs s prvakom naših pesnikov; v „Ruchu“ nahajamo članek „Jiří Daničič“ in po drugih revijah študije o raznih drugih slovanskih pisateljih. V nemški reviji je priobčil spis: „Die moderne böhmische Poesie“, v francoski „Revue international“ pa študijo: „La poésie lyrique de Bohème“. Mnogo je prevajal iz drugih slovanskih jezikov do češčine, tako iz slovenščine Tavčarja in Krsnika, med raznimi dramatičnimi deli tudi Jurčičevega „Tugomera“.

Janko Pretnar.

Slovenci na Pruskem. V „Deutsche Erde“ v Goti (založnik Justus Perthes) izhajajočem listu za poznavanje Nemštva je priobčil v l. št. l. l. tajni vladni svetnik pruskega statističnega urada Karel Brämer o zadnjem ljudskem štetju v Nemčiji članek „Die Völkerschaften Preußens“. Nas zanima zaradi tega, ker nam kaže, kako se zaveda naše ljudstvo svoje narodnosti. V oddelek „wendische Muttersprache“ se je zapisalo 2475 moških in 1329 ženskih, rojenih na zemlji med Gradcem in Istro. „Litauisch“ je govorilo po lastni izpovedi 94 moških in 33 žensk in Avstrije, južno od Donave. Večina jih je doma iz neposredne okolice Litije — zato je njih jezik „litauisch“ — Littai! Dvema moškima je bila materinščina „krainisch“. Vseh Slovencev je živelo na Pruskem 1900. l. 6265, namreč 4165 moškega in 2100 ženskega spola. Izmed teh jih je imelo državljansko pravico na Nemškem 35 moških in 31 žensk. L. 1890. so našeli na Pruskem le 622 naših ljudi — 432 mož in 190 žen.

I. Lokar.